

História

História obce:

Rok 568 príchod Avarov. Rok 794 Frankovia. Rok 830 Veľkomoravská ríša (kniežatstvo Nitrianske). Rok 896 koniec Veľkomoravskej ríše. Rok 1241 - pri tatárskych pádoch osada zanikla. V roku 1256 patrila praosada pod sídelné panstvo Komjathy. Rok 1533 vpád Turkov, od roku 1555 i oblasť Komjatíc z hospodárskymi dvormi patrila pod tureckú vládu. V roku 1608 bol uzatvorený mier s Turkami.

Začiatkom 17. storočia bol nútený gróf Forgách vplyvom **Bočkajovského povstania** oddeliť časť pôdy pre kalvínske biskupstvo. Povstanie Gábory Bethlena upevnilo pozície majetkov kalvínskeho biskupstva. V tom čase katolícky biskup gróf František Forgách pod vplyvom povstaní vydal ďalšiu časť majetku protestantom a v roku 1647 prišiel i komjatský katolícky kostol do rúk Kalvínov.

Osada Starý Degeš zostala majetkom **Forgáčovcov**. Od roku 1660 - 1663 celkové zničenie osád Starý Degeš a dvor Kalvín. Počas najsilnejšieho tureckého dobývania 1660 - 1685 osady už vlastne neexistovali a Turci, ktorí táborili v pevnostiach Horný Jatov, Šurany, Komjatice používali tieto miesta ako zdochlinec pre uhynuté kone i dobytok, ktorí narabovali. Názov Degoš bol prvotný názov tohoto priestoru v maďarčine a v preložení do slovenčiny vyjadroval zdochlinec. Priestory jadra dnešnej obce boli vlastne tými priestormi pri ktorých pri bývalej osade zničenej Turkami vyrástla nová samota. Rodina **Forgáčovcov** sa snažila dostať na pôvodné miesta starých osadlíkov. Prví osadníci, ktorí obnovili život na opustených priestoroch Degöša boli rodiny: Nagyovci, Arpášovci a Juhásovci z Tardoškedi. Títo boli pôvodom maďari a preto aj názov osady Degöš mal pomenovanie v maďarčine. Prichádzajú kolonisti z Moravy a západného Slovenska. Na rumoviskách starej osady sa buduje nový hospodársky dvor zemepána Forgácha. Nová kolonizácia v roku 1714 – 1716, prišli noví kolonisti z Moravského pohraničia, kolonizáciu zabezpečoval gróf Forgách. Prichádzajú predovšetkým z Moravského pohraničia a kopanických osád Veselí nad Moravou, Uherské Hradište. Rok 1724 založenie osady Kalvín. Rok 1730 kolonizácia osady Degeš a založená osada Nový Degeš, doterajšia časť obývaného územia bola pomenovaná ako Starý Degeš. V roku 1740 mali všetky tri osady 140 obyvateľov. V roku 1861 a 1876 veľké povodne, zrútená prevážna časť obydľí.

V roku 1858 založil gróf **Grazalkovich** v obci triviálnu školu, ktorá bola štvorročná a učilo sa v nej čítať, písať, počítať a náboženstvo. Bola v cirkevných rukách, navštevovať ju začalo 11 žiakov a osadníci prispievali naturálne. Bola zriadená na osade Švajčiareň I. V škole sa vyučovalo po maďarsky až po roku 1928 v jazyku slovenskom. Medzi menami posledných učiteľov sa tu uvádzajú mená Lazarek a potom Trnka. V roku 1928 nastupuje nový učiteľ a riaditeľ školy Hypolit Šugo.

V roku 1820 priniesol gróf Gerazalkoch zo svojho rodiska do Starého Degeša 200 rodín včiel, ktoré osadil za potokom Folyáš, vedľa cesty smerom na Poľný Kesov, neskôr Bičianov dom. V roku 1863 odkúpil majetok od grófa Grazakovicha barón Móric Wodianer. Hospodárstvo Wodianerovcov bolo známe chovom hovädzieho dobytku, ktoré choval na Degešských majeroch a boli švajčiarskeho pôvodu. Preto miesta, kde bol hovädzí dobytok ustajnení dostali ľudový názov Švajčiarne. Starší objekt z roku 1865 sa nazýva Švajčiareň I., novší objekt z roku 1870 Švajčiareň II. Na Degešských majeroch sa vyrábali mliečne výrobky výbornej kvality, syry a maslá sa predávali až do Budapešti. Ďalej tu bol rozšírený chov oviec. V tomto období tu boli postavené dva liehovary, jeden s rafinériou v Komjaticiach a druhý v roku 1873 v Starom Degeši, ktorý však nemal rafinerku spracovávala sa tu cukrová repa, zemiaky, kukurica. V roku 1892 boli zmodernizované parnými strojmi. V tomto roku bola vybudovaná artézská studňa ako rezervár vody pre parné stroje, hĺbka cca 200 metrov. V tom čase tu žilo asi 320 obyvateľov, slovenskej národnosti, iba pisári a správcovia boli národnosti maďarskej. V roku 1874 – 1876 bola budovaná trať Šurany - Nitra a zriadená v Komjaticiach železničná stanica. V roku 1908 - 1910 výstavba úzko kolajnej trate. O toto sa zaslúžil gróf Nemeš. Na sklonku 19. storočia bola založená tehelňa. Tehla sa vyrábala ručne. Tehelňa stála v priestoroch hliníka pri ceste na Poľný Kesov. V roku 1914 - 1918 postila obec prvá svetová vojna. Degešske majere obývalo 400 ľudí. V roku 1928 ďalšia parcelácia pôdy, pôda sa parcelovala po 100, 50, 25 katastrálnych holdoch. Do obce prichádzajú noví kolonisti z Juhoslávie, Rumunska, z Čiech, z Moravy. Ostatné rodiny prichádzajú zo Slovenska a to z Liptova, od Trenčína z Myjavka a zo Záhoria. Celkovo prišlo 40 nových rodín.

V roku 1928 sa začína s výstavbou budovy novej školy. Počet osadníkov je 600. 14. apríla v roku 1920 poslovenčenie názvov Degeša: **Stará zdochlina na Starý Degeš a nová zdochlina na Nový Degeš** ako osady obce Komjatice.

V rokoch 1932 - 1934 prebehla výstavba evanjelického kostola. Prvým evanjelickým farárom v obci bol Havlík a po ňom Ján Gajdoš. Katolícky veriaci patrili do farnosti Komjatíc. V roku 1936 bolo zvolané miestne zastupiteľstvo. Vznik samostatnej obce pod menom Starý Degeš. Prvý starosta Ondrej Hollý. Po ňom až do roku 1939 bol richtárom obce Ľudovít Boboš. V roku 1938 obsadenie južného Slovenska maďarskými vojskami, utvorenie hranice, ktorá bola vedená po úzko kolajnej trati. Obec Starý Degeš bola pričlenená na Slovensko. Pričlenenie do notariátu Urmín (Komjatice boli v maďarskom území). V obci bola zriadená finančná stráž, ktorá patrónovala na finančnej čiare. V roku 1939 zmena vo vedení obce. Nový richtár s funkciou komisára obce bol až do roku 1945 Jozef Hlinický.

V rokoch 1939 - 1941 vybudovanie katolíckeho kostola rekonštrukciou starej sýpky. Prvým katolíckym farárom novej farnosti bol Jakub Fekete. Dôsledkom nového územného členenia stratil Starý Degeš nielen kontakt z Komjatickým notárskym úradom, ale aj z okresným mestom Nové Zámky, ktoré boli pričlenené do Maďarska. Naša obec bola začlenená do okresu Nitra. Spojenie vykonával jediný súkromný autobus majiteľa Koričánskeho dvakrát denne. Keďže Degeš bol sídlom oddelenia finančnej stráže pristúpili sa k vybudovaniu tvrdej cesty z Urmína v roku 1940 a v rokoch 1940 - 1944 do Nitry. V roku 1940 školu navštevuje v priemere 220 detí a bola rozšírená z 4 na 6 triednu. Obec v tejto dobe mala asi 1000 obyvateľov. V roku 1943 výstavba budovy terajšieho obecného úradu. Táto poschodová budova bola pôvodne postavená pre účely finančnej stráže z finančných prostriedkov štátu. V roku 1946 sa zriadil v obci samostatný notársky úrad a za prvého notára bol menovaný Pavel Trnka.

12.1.1946 bol stanovený presný názov obce Degeš, ktorý zahrňoval všetky osady a majere patriace do jej chotára a katastru. Prvý predseda MNV Štefan Klinka. Po voľbách v roku 1946 bola funkcia notára zrušená a premenovaná na tajomníka MNV, ktorú naďalej vykonával Pavel Trnka. V roku 1946 bol v obci zriadený poštový úrad. V tomto istom roku elektrifikácia obce s verejným osvetlením. V roku 1947 zapojená telefónna sieť z verejnou hovorňou na poštovom úrade. Školský rok 1947 - 1948 zriadenie materskej školy a to z jednej triedy národnej školy. V roku 1947 budovanie tvrdej cesty Degeš - Jatov začatie výstavby cesty Degeš - Komjatice, ktorá bola ukončená v roku 1959. 11.6.1948 zmenený názov obce na Rastislavice. 7.3.1950 vytvorenie štátnych majetkov, prvý správca Anton Ciling neskôr Štefan Turiak. V roku 1953 dali štátne majetky postaviť elektrickú tabakovú sušiareň. 25.9.1955 je založené jednotné roľnícke družstvo III. typu. Predseda Jozef Mišák. Rok 1957 voľby - za predsedu bol zvolený Imrich Arpáš, Pavel Trnka ostáva tajomníkom MNV. V roku 1958 - 1959 bol vybudovaný rybník na ploche cca 10 ha, chov vodnej hydiny a rýb. Rok 1960 na Novom Degeši vybudovaná výkrmňa ošípaných a z liehovaru sa prebudovala šrotáreň. V roku 1960 vybudovaný miestny rozhlas. Rok 1958 obnovená činnosť miestnej tehelne, posledný tehliarom bol **Jozef Sagáčik**. Zrušená v roku 1961. Po zdravotnej stránke obec pričlenená do lekárskeho obvodu Tvrdošovce.

V roku 1960 voľby - za predsedu zvolený Michal Hlinický, naďalej ostáva Pavel Trnka. Rok 1960 riaditeľka miestnej školy Jolana Sopková, do roku 1961, po nej nastupuje Ján Kniezovič. Rok 1962 budovaná nová požiarna zbrojnica. 1.1.1963 fúzia JRD do štátnych majetkov. Rok 1964 oprava cesty Rastislavice – Jatov - Selice - spevnenie penetračným náterom. V tomto roku sa robí modernizácia verejného elektrického osvetlenia. 5.7.1964 voľba do NV - predsedom sa stáva Pavel Trnka a tajomníčkou Alžbeta Bučíková. V tomto roku sa robí aj prestavba garáže na kultúrny stánok, do užívania dané v roku 1966, v tomto roku je zrušená miestna konopáreň. V roku 1965 postavené štyri kusy nových autobusových čakární, výstavba betónových chodníkov, výstavba novej materskej školy z bytovkou štátnych majetkov odovzdané do užívania 1.1.1966. V tomto období sa robí studňa pri základnej škole a vo dvore miestneho národného výboru.

V roku 1968 výstavba športového ihriska, výstavba obliekárne pre športovcov. Rok 1969 výstavba betónovej cesty - štátne majetky, asfaltová penetrácia betónových chodníkov. Rok 1970 vybudovanie dvoch autobusových čakární, ukončená výstavba novej administratívnej budovy v ŠM Rastislavice. K 1.11.1970 mala obec Rastislavice 1096 obyvateľov. Rok 1971 voľby do NV predseda Jozef Klinka a tajomník Jozef Klištinec. Rok 1972 údržba miestnych komunikácií Miškolci liehovar, rekonštrukcia bývalej umelej sušiarne tabaku na Dom mládeže, dobudovaný v roku 1975. Školský rok 1972 - 1973 odchádzajú zo ZŠ Poľný Kesov do ZŠ Komjatice. 18.5.1973 bol zbúraný pyrotechnikmi komín bývalého miestneho liehovaru, ktorý mal výšku 48 metrov. Rok 1974 výstavba domu smútku a vnútorné vybavenie. Rok 1975 výstavba oplotenia miestneho cintorínu. V tomto roku odchádza do dôchodku ZŠ Ján Kniezovič a riaditeľkou sa stáva Anna Mudrochová. Rok 1976 voľby do NV predseda Jozef Naď a tajomník Jozef Klištinec, v tomto roku sa začína s výstavbou predajne potravín, do užívania bola daná v roku 1977. Rok 1979 odchod Ing. Štefana Turiaka vedúceho ŠM Rastislavice a nástup Ing. Albína Adamca. Rok 1980 pri sčítaní obyvateľstva má obec 977 obyvateľov. Od 1.9.1981 integrácia základnej školy 1.- 4. ZŠ do Komjatic.